

Okuma Becerisinin Geliştirilmesine Hermeneutik Bakış Açısı

Hermeneutical Perspective on the Development of Reading Skill

Mazhar BAL¹

Geliş Tarihi: 31.01.2018 / Düzenleme Tarihi: 27.02.2018 / Kabul Tarihi: 01.03.2018

Özet

Bu çalışmanın amacı okuma becerisini, hermeneutik bakış açısıyla ilişkilendirmektedir. Bu amaçla, okuma eğitiminde okur ile metin ilişkisi, Ufukların Kesişimi Teorisi bağlamında analiz edilmeye çalışılmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji ile desenlenmiştir. Araştırmacıların katılımcılarını Türkçe Eğitimi Bölümü birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. 2 kadın ve 2 erkekten oluşan katılımcılar, ölçüt örneklem tekniği ile seçilmiştir. Veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ve yarı yapılandırılmış gözlem formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmacının bulgularında, katılımcıların uygulama süreci öncesi ile uygulama süreci sonrasında metne yönelik farklı yorumlamalarda buldukları görülmektedir. Katılımcılar uygulama süreci sonrasında metni; yazar, okurlar, tarihsel süreç açısından değerlendirmiştir. Araştırmada, metni anlama sürecinde okurun başka okurlarla etkileşiminin de önemli bir unsur olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Okuma Becerisi, Yorumbilim, Hermeneutik Bakış Açısı, Fenomenoloji.

Abstract

The aim of this study is related the reading ability to the hermeneutical perspective. For this purpose, it has been tried to analyze the relation between reader and text in reading education in the context of the Fusion of Horizons. The study was designed with phenomenology from qualitative research methods. Participants of the research are first year students of Turkish Language Education Department. Participants composed of 2 women and 2 men were selected by criterion sampling technique. Semi-structured interview form and semi-structured observation form were used as data collection technique. In the analysis of the data, descriptive analysis technique was used. In the findings of the research, it is seen that the participants are in different interpretations of the text before and after the application process. Participants were evaluated the text in terms of the writer, readers, historical process after the application process. In the study, it was determined that the text is an important element of interaction with other readers in the comprehension process.

Keywords: Reading Skill, Hermeneutic, Hermeneutical Perspective, Phenomenology.

Giriş

Bireyin dünyaya gelmesiyle birlikte doğayı ve çevresini gözlemlediği, yorumladığı ve anlamaya çalıştığı bilinen bir gerçektir. Bu anlamlandırma ve yorumlama süreci bireyin yaşamında önemli bir yere sahiptir. Bu yüzden anlamlandırma süreci, bilimin inceleme alanına girmiş ve hermeneutik metodolojisinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Palmer (1969)'a göre, hermeneutik, Yunanca yorumlamak anlamına gelen "hermeneuein" fiilinden gelmektedir; bu fiilin isim hali ise yorumlama anlamındaki "hermeneia" sözcüğüdür (Akt: Brodie, 2001). Wood (2006)'a göre hermeneutiğin temeli Eski Yunan tanrıları arasında haberleşmeyi sağlayan Hermes'e kadar dayanmaktadır; hatta hermeneutik kavramı anlamını Hermes'ten almaktadır. Çünkü Yunanlılar'a göre Tanrı Hermes, dildeki ya da yazılı metindeki iletiyi anlayıp başkalarına aktarabilme yeteneğine sahiptir (Palmer, 2002). 18. yüzyılda, Yunanca'da "techné" kavramından gelen ve Almanca'da "sanat-bilgisi" olarak kullanılan kelime, hermeneutiğin karşılığı olarak kullanılmıştır. Bu kavram hermeneutiği gramatik, dialektik ve de retoriğe ait bir unsur haline getirmiştir (Gadamer, 2004).

Yorumlama ve anlama kavramına odaklanan hermeneutiğe (Gallagher (2004; Höchsmann, 2007; Speidel, 1996) dair değişik açıklamalar yapılmıştır. Gadamer'e göre, hermeneutik, belli bir amaç doğrultusunda kullanılan yorumlama tekniği değildir (Gadamer, 2004). Gadamer (2004) ile aynı görüşü paylaşan Ricour (2009) hermeneutiğin genel bir kavramaya dayanan tartışma olduğunu ifade etmiştir. Palmer (2002) hermeneutiği, tarihsel sürece uygun olarak kutsal metinlerin yorumlanması kuramı, dille ilgili genel bir yöntem, varoluşa dair anlama fenomenolojisi, mitlerin ve sembollerin yorumlamaya açık anlamlarına ulaşmak için insanların kullandıkları yöntem şeklinde tanımlamıştır.

Ana dili eğitimiyle ilgili olarak da hermeneutik, yazılı kaynakların açıklanabilmesi, yorumlanabilmesi sanatına dayanan bir yöntemdir (Dilthey, 2004; Olsen, 2014). Metnin temelinde yatan anlamdan hareketle anlamlandırma sürecini gerçekleştirme amaçlayan bir disiplindir (Ricoeur, 1981; Danto, 2004). Okuma, anadili eğitiminde ve ikinci dil edinimlerinde

¹ Arş. Gör. Dr. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Türkçe Eğitimi ABD.
E-posta: balmazhar@gmail.com

temel becerilerden birisidir. Bireyin hayatında önemli bir yere sahip olan okuma McCulliss (2012)'e göre, Eski Yunan ve Roma'da tedavi amacıyla bile kullanılmaktaydı (Akt: Latchem ve Greenhalgh, 2014). Belli amaçlar ve stratejiler doğrultusunda gerçekleştirilen okumanın, hızlı okuma (Katalayi ve Sivasubramaniam, 2013), kılavuzlu okuma (Schwartz, 2005) birçok çeşidi bulunmaktadır (Tompkins, 2009). Bunlardan birisi de hermeneutik okumadır.

Yorumlama becerisi, ansiklopedik beceri ve şematik yeteneği içerisinde barındıran hermeneutik okumanın ana dayanağıdır (Solway, 2010). Koskinen ve Lindström (2013)'e göre hermeneutik, okuma metinlerin ya da hikâyelerin anlamlandırma sürecince belli kurallar çerçevesinde onları yorumlamaya çalışan bir araştırma yöntemidir (Koskinen ve Lindström, 2013). Bu açıklama hermeneutik okumanın da amaçları açısından farklı yaklaşımları olduğunu göstermektedir. Kimine göre hermeneutik okuma sadece açıklama ve açılma (Gadamer, 1995), kimine göre dogmatik düşünceye başkaldırı (Schleiermacher, 1977'den aktaran Erdemli, 2012) ya da genel geçer bilgiye ulaşmanın yolu (Dilthey, 1999) olarak kullanılmıştır. Connell (2008)'e göre yazılı metinlerin ve özellikle edebi ürünlerin yorumlanması üzerine modern edebiyat teorileri şu başlıklar altında gösterilmiştir:

1. Yirminci yüzyılın başlarında egemen olan ve yazarı merkeze alan Romantik dönem.
2. 1920'lerde edebiyat dünyasına hâkim olan ve metni merkeze alan Yeni Eleştiri dönemi.
3. 1930'larda ortaya çıkan, Yeni Eleştiri'nin egemenliğine meydan okuyan teorilerden biri olan pragmatik bakış açısı.

Metnin yorumlanmasına değinen bu teorilerin, yazar, okur ve metin arasında bir öncelik belirlediği görülmektedir. Bu bağlamda Rosenblatt (1991'den aktaran Holloway, 2004) mevcut amaçlar ve geçmiş tecrübelerin edebi metinlerin yorumlanmasında ana etmen olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca edebi metinlerin anlamlandırılmasının okur ve metin arasındaki etkileşim sırasındaki çağırışlarla ortaya çıktığını (Rosenblatt, 1988) ve bu çağırışların tıpkı metinler gibi hem bireysel hem de kültürel bir birikimin ürünü olduğunu ifade etmiştir (Rosenblatt, 1985). Bu bağlamda, çağırışların, okurla metin arasındaki anlamlandırma sürecinin olmazsa olmazı olduğu söylenebilir.

Başka bireylerle iletişim, bakış açısını yönlendiren etkidir. Gadamer (2008), bu konuya değinmiş ve anlamlandırmanın metin ile okur arası ilişki ya da konuşanlar arasındaki ilişki sonucu ortaya çıkan diyaloglara dayandığını ifade etmiştir (Gadamer, 2008). Metin ve okur arasındaki etkileşime, bu görüşüyle farklı bir bakış açısı getirmiştir. Gadamer'in hermeneutik okumaya getirdiği asıl farklılık ise onu sadece bir sosyal bilim konusu olarak görmeyip felsefeye dönüştürmesidir (Dursun, 2004). Ayrıca sadece okurun tecrübelerini değil; okurların birbiri aralarında paylaşmış oldukları bilgiler sonucu oluşan tecrübelerini de anlamlandırma sürecine dâhil etmiştir.

Ufukların Kesişimi Teorisi

Anlamaya dair birçok felsefi görüş ve düşünür (Dilthey, 1999; Heidegger, 2002; Jauss, 1982) fikirlerini ortaya koymuşlardır. Bireyin, bir eserle etkileşime girdiğinde, bu etkileşim sonucu oluşan tecrübeyi kendi varlığıyla bütünleştirerek hayatın gerçek anlamıyla sanat eserinin sunmuş olduğu anlamın ayırımına değinen Gadamer (2008), anlama ve yorumlama sürecine dair ufukların kesişimi teorisini ortaya atmıştır.

Diyaloglar, anlama ve anlatma sürecinde önemli etkenlerdir. Gadamer'in (2002'den aktaran Vessey, 2009) düşüncesine göre de diyaloglar büyük önem taşımakta ve metinlerle kullanılan, dil için model olabilecek, ufukların kesişimini sağlayan şekilde üçe ayrılmaktadır. Bu üç maddenin içerisinde anlamlandırma sürecinin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi için "ufukların kesişimi" önem taşımaktadır. Wright (2000), Gadamer'e göre tarihsel farklılıktan ve kültürel uzaklıktan dolayı oluşan önyargıların anlama sürecini olumsuz etkileyeceğini; bu olumsuzlukların ancak "ufukların kesişimi" sayesinde ortadan kalkabileceğini ifade etmiştir. Vessey (2009)'in de belirttiği üzere farklı kültürlerden bireylerin etkileşime girmesi sonucu, kültürel farklılıklardan ve tarihsel uzaklıktan kaynaklanan bu önyargılar ortadan kalkar. Böylelikle sözlü ya da yazılı dile ait bir şeyi anlamlandırma sürecinde, yanlış anlamlandırmaya sebep olacak ya da anlamayı tamamen engelleyecek sorunun ortadan kalkacağı düşünülmektedir.

"Ufuklar" (horizonlar), bireyin bakış açısını yansıtmaktadır. "*Hareket halinde olan ve bizimle birlikte hareket eden bir şey*" diye, ufuklar hakkında açıklamada bulunan Gadamer (1989; akt: Ataman, 2003), her bireyin kendine ait bir ufku olduğunu, bu ufukların başka birinin başka birinin ufkuyla kesişmesi sonucu anlamının gerçekleştiğini ifade etmiştir (Gadamer, 1989'den aktaran Nguyen, 2013). Bu açıdan bakıldığında, sosyal bir varlık olan insanın, yaşamını devam ettiren ve anlamlı hale getiren unsurun da bu ufuklar olduğu söylenebilir. Krahn (2009)'a göre, bireylerin sahip olduğu bu ufuklar birbirleriyle etkileşime girerek bireyi yepyeni anlamlara götürür ve ufukların kesişimi anlamına gelen bu süreç sabit değildir, her kesişim başka bir kesişime götürür.

Gadamer (2008), ufukları geçmiş ve içinde bulunulan zaman bağlantısı içinde ele almıştır. Ona göre içinde bulunulan zamanın ufku geçmişten, gelenekten bağımsız değildir ama bununla sınırlı da değildir; çünkü içinde bulunulan zamanın ufku hep ileriye dönüktür (Teig, 1992). İçinde bulunulan zamanın ufkunun sürekli gelişmesi de başkalarının ufuklarıyla etkileşime girerek (Krahn, 2009) gerçekleşmektedir. Buradan hareketle ufukların kesişiminin, geçmiş ve şimdiki zaman arasında başkalarıyla etkileşim sonucunda kendi geleneklerini, onların gelenekleriyle kesiştirmek olduğu söylenebilir.

Dilin bir iletişim aracı olduğu görüşü kaçınılmazdır; fakat Nguyen (2013), dilin basit bir iletişim aracı olarak görülmesinin yanlış olduğunu, onun içinde yaşadığımız dünyanın kendisi olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca O'na göre dil hem sınırlılıkları olan bir varlık hem de dünyaya açılabilen bir varlıktır. Gadamer (1988'den aktaran Nguyen, 2013), anlama olayında, dil kazanımının tam olarak gerçekleşmesi için ufukların kesişimi teorisinin aydınlatıcı olduğunu söylemektedir. Bu durum da

anlamanın bir süreç olması, geçmiş ve şimdiki zaman ilişkisi, başkalarının ufuklarıyla kesişme ile ilgilidir. Metnin de yorumcunun da ufuklarının kesişimi, onların tarihsel gelenekleri ile sınırlıdır. Bu yüzden yorumcu, metni anlarken onun tarihsel geçmişini de anlamak zorundadır (Gadamer, 1985'den aktaran Mullinax, 1998). Ancak bu şekilde metnin anlamlandırma sürecinin tam bir şekilde gerçekleşebileceği ve yanlış yorumlamadan kaçınılabileceği söylenebilir.

Hermeneutiğe dair yapılan açıklamalar, yeni bir kavram olmadığını, tarihsel süreç içerisinde farklı anlamlara karşılık geldiğini, anlamayı anlamaya çalışan bir yorumlama olduğunu, ilerleyen zamanlarda okuma eğitiminde kullanılmaya başlayan bir yöntem olduğunu göstermektedir. Hermeneutik her ne kadar yazılı bir metni ya da dilsel bir ögeyi anlayıp, yorumlama olarak algılansa da yapılan açıklamalar, hermeneutiğin tamamen bireysel olmadığını, metnin ya da dilsel ögenin temelinde yatan anlama bağlı olduğunu göstermektedir. Ebû Zeyd (2014)'e göre bu anlam, yazarın niyetinden bağımsız olamaz. O'na göre metnin anlamına ancak yazarın niyetinin, yüzyıllar sonra bile olsa okur tarafından doğru yorumlanmasıyla ulaşılabilir. Bu yüzden de bu amaca hizmet eden hermeneutik okuma önemlidir. Hermeneutik okuma ilgili yapılacak olan bu çalışmanın okuma eğitimine bu açıdan katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, okuma becerisinin geliştirilmesinde hermeneutikten yararlanmaktır. Bununla birlikte okuma eğitiminde okur ile metin ilişkisi, Ufukların Kesişimi Teorisi bağlamında analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Ufukların kesişimi teorisine yönelik uygulama süreci öncesinde katılımcılar, metni nasıl yorumlamaktadır?
2. Ufukların kesişimi teorisine yönelik uygulama süreci sonrasında katılımcılar, metni nasıl yorumlamaktadır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırma, günlük hayatta bilincinde olduğumuz ama derinlemesine bilgiye sahip olmadığımız olguları ele alan (Merriam, 2009; Yıldırım ve Şimşek, 2013), nitel araştırma desenlerinden “fenomenoloji (olgubilim)” ile desenlenmiştir. Çalışmanın içeriği yorumlama ile alakalı olduğu için fenomenolojinin “hermeneutik” türü ile gerçekleştirilmiştir. Hermeneutik fenomenoloji, sadece bir olgunun açıklandığı bir süreç değildir; aynı zamanda olgulara yorumlayıcı bakış açısıyla yaklaşan bir süreçtir (Creswell, 2007; Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2013).

Araştırmanın Katılımcıları

Çalışmanın katılımcıları; önceden belirlenmiş bir dizi ölçüte göre belirlenen (Patton, 2014) ölçüt örneklem tekniği ile seçilmiştir. Araştırmaya, ölçüt örneklem tekniğiyle bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü 1.sınıfta öğrenim gören, 3 kadın ve 2 erkek olmak üzere toplam 5 öğrenci seçilmiştir; fakat kadın öğrencilerden birinin rahatsız olması ve çalışmaya devam edememesi yüzünden çalışma 4 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubuna bu katılımcıların seçilme sebebi anne ve babaları Türk olmalarına rağmen Türkiye dışında bir ülkede doğup büyümüş olmalarıdır. Araştırmada verileri kullanılacak olan öğrencilerden üçü Almanya'da doğmuş ve üniversiteye geçene kadar eğitimine orada devam etmiştir. Bir diğer öğrenci ise Türkiye'de doğmuş ve ilkökul eğitimini Türkiye'de almış; fakat daha sonra ailesiyle birlikte Kanada'ya taşınmıştır. Araştırmanın tüm katılımcıları üniversite eğitimleri için Türkiye'ye gelmişlerdir. Katılımcıların seçilme sebebi veri toplama sürecinde detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Araştırmanın bulgular bölümünde her bir katılımcıdan alınan veriler gerekli görülen yerlerde doğrudan atıflarla sunulmuştur. Etik ilkelerin gözetilmesi açısından katılımcıların gerçek isimlerine yer verilmemiştir. Bu yüzden “EÖ1 (Erkek Öğrenci 1)”, “EÖ2 (Erkek Öğrenci 2)”, “KÖ1 (Kız Öğrenci 1)”, “KÖ2 (Kız Öğrenci 2)” kısaltmaları kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın amacı doğrultusunda veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu, yarı yapılandırılmış gözlem formu kullanılmıştır. Veri toplama araçları geliştirilirken geçerlik ve güvenirlik açısından şu aşamalar izlenmiştir:

Yarı yapılandırılmış görüşme formu. Bu form, araştırmanın katılımcılarının metni anlamaya yönelik uygulama süreciyle ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Görüşme formu geliştirilirken çalışmanın amacı göz önünde bulundurulmuştur (Merriam, 2009). Çalışmanın amacından hareketle sorular belirlenmiştir. Bu sorulardan oluşan bir taslak form oluşturulmuştur. Bu form, kapsam geçerliğinin denetlenmesi amacıyla (Glesne, 2013) uzman görüşüne sunulmuştur. Ardından formun anlaşılır olup olmadığının belirlenmesi için pilot uygulama yapılmıştır. Anlaşılmayan noktalar yeniden düzenlenip formun son hali verilmiştir. Geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formunda 8 soru bulunmaktadır. Bu sorular şu şekildedir:

1. Divan-ı Hikmet'te, tüm dörtlüklerin sonu 'O sebepten altmış üçte girdim yere.' dizesi ile bitmektedir. Tüm dörtlüklerin bu dizeyle bağlanmasının ve özellikle bu dizinin vurgulanmasının sebebi ne olabilir?
2. Harname'nin tamamında ele alınmış olan eşek kavramı ile anlatılmak istenen nedir?
3. Seyahatname'de verilen yemek isimleri neyi ifade etmektedir? Burada tasvir edilen olay ne olabilir?
4. Merdiven şirinde verilen 'merdiven, güneş rengi yaprak, sararan sular, kızıl hava, kanayan güller, kanlı bülbüller, lisan-ı hafi' kavramları neyi sembolize etmektedir?
5. Letaif-i Rivayet metninde vurgulanan 'vak'a' neyi ifade etmektedir?
6. Yüksek Ökçeler hikâyesinin anahtar kelimesi olan 'yüksek ökçeli ayakkabılar' size göre neyi simgelemektedir?
7. Han Duvarları şirinde baskın olan duyguyu ve şiiir içeriğini yorumlayınız?

8. Metinleri ilk yorumladığınız durumunuzla, uygulama sonrası durumunuz arasında nasıl bir fark olduğunu düşünüyorsunuz?

Yarı yapılandırılmış gözlem formu. Bu form, uygulama sürecinde araştırmanın katılımcılarının durumlarının, tepkilerinin ve sorunlarının araştırmacı tarafından gözlemlenmesi amacıyla kullanılmıştır. Gözlem formu için araştırmanın amaçları göz önünde bulundurularak sorular geliştirilmiştir. Geliştirilen taslak sorular, hedef kitle ve ortama uygunluğu açısından değerlendirilmek üzere (Yıldırım ve Şimşek, 2013) uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri sonrasında öneriler dikkate alınarak düzeltmeler yapılan formun pilot uygulaması yapılmıştır. Pilot uygulama sonrası formun son hali verilmiştir. Geliştirilen yarı yapılandırılmış gözlem formunda beş soru bulunmaktadır. Bu beş soru aşağıda gösterildiği şekildedir:

1. Öğretim süreci sırasında öğrenciler yeni bilgiler elde ediyorlar mı? Örnekler vererek açıklayınız.
2. Öğrencilerin ders sürecinde anlamlı öğrenmeler gerçekleştirdiğini düşünüyor musunuz? Örnekler vererek açıklayınız.
3. Öğrenciler, uygulama sürecinde ilgililer mi? Bunu hangi davranışlarından anlıyorsunuz?
4. Uygulama sürecinin öğrencilere kalıcı bilgiler sağlama, kendilerini bu derse ait hissetme, derse karşı ilgili ve istekli olma, derste öğrendiklerini yaşamlarının her alanında davranışsal olarak gösterme konusunda yeterli olduğunu düşünüyor musun? Böyle düşünmenizi sağlayan gerekçelerinizi öğrenciler üzerinden örnekler vererek açıklar mısınız?
5. Eklemek istediğiniz başka bir şey varsa bu bölüme ekleyebilirsiniz.

Veri Toplama Süreci

Çalışma Türkçe Eğitimi Bölümü birinci sınıf, birinci dönem dersi olan “Edebiyat Bilgi ve Kuramları” dersinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı ders sırasında bazı öğrencilerin metni anlama, yorumlama ve değerlendirme açısından diğer öğrencilere göre sorunlar yaşadığını fark etmiştir. Sorunların temelini metinlerle toplum yaşamı arasında ilişkiyi kuramamaları olduğunu belirlemiştir. Bir dönem boyunca bu sorunu hep aynı öğrencilerle yaşadığını fark eden araştırmacı, bu öğrencileri anlamaya çalışmıştır. Sorun yaşayan bu öğrencilerin biri hariç hepsinin üniversite eğitimine kadar tüm yaşamlarını Türkiye dışında başka bir ülkede geçirdiklerini fark etmiş. O bir öğrenci ise diğerlerinden farklı olarak Türkiye’de doğmuş ve ilkokul eğitimini Türkiye’de almıştır. Öğrencilerin her ne kadar anne ve babası Türk olsa da Türkçeyi iyi düzeyde konuşuyor olsalar da başka bir toplum yapısı içinde büyümeleri onların Türk Edebiyatı metinlerini anlamada sıkıntıya soktuğu belirlenmiştir. Çünkü bu öğrencilerin metin ve metnin arka planında önemli rol oynayan kültürel bağ konusunda yeterli donanıma sahip olmadıkları düşünülmektedir. Bu amaçla da bir uygulama süreci tasarlanmıştır. Uygulama süreci Gadamer (2008)’in Ufukların Kesişimi Teorisi’ne dayandırılmıştır. Ufukların Kesişimi Teorisi hakkında çalışmanın literatür bölümünde bilgi verilmiştir.

Türk Edebiyatı metinlerinin hermeneutik bir bakış açısıyla ele alındığı bu çalışmada Tablo 1’de gösterilen eserlerden yararlanılmıştır:

Tablo 1. Uygulama sürecinde yararlanılan eser

Eserin Adı	Eserin Sahibi	Türk Edebiyatı’nda Yeri
Divan-ı Hikmet	Hoca Ahmet Yesevi (1983)	ilk tasavvufi şiir
Harname	Şeyhi (aktaran Timurtaş, 1981)	İlk fabl
Seyahatname	Evliya Çelebi (aktaran Akalın, 2011)	İlk gezi yazısı
Taaşşuk-u Talat ve Fitnat	Şemsettin Sami (1992)	İlk roman
Letaif-i Rivayat	Ahmet Mithat Efendi (2001)	İlk öykü
Han Duvarları	Faruk Nafiz Çamlıbel (2003)	Dilde sadeleşme dönemi ilk eserlerinden
Merdiven	Asım Bezirci (1967)	Sembolist akımın önemli eserlerinden
Yüksek Ökçeler	Ömer Seyfettin (2001)	Dilde sadeleşme dönemi ilk eserlerinden

Tablo 1’de görüldüğü üzere Divan-ı Hikmet, Harname, Seyahatname, Taaşşuk-u Talat ve Fitnat, Letaif-i Rivayat eserlerinin kullanılma gerekçesi, tür olarak Türk Edebiyatı’nın ilk ürünleri; Han Duvarları ve Yüksek Ökçeler, Türkçe’nin sadeleşme döneminin önemli eserleri; Merdiven şiiri ise Sembolist akımın özelliklerinin yoğun bir şekilde hissedildiği eseri olmaları sebebiyle seçilmişlerdir. Bu eserler seçilirlen çalışmanın amacı ve öğrenci düzeyine uygunluk açısından alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur.

Araştırmanın katılımcıları ile on iki hafta uygulama yapılmıştır. Uygulama süreci Tablo 2’de görüldüğü şekildedir:

Tablo 2. Uygulama süreci

Uygulama	Tarih
Divan-ı Hikmet ve Harname ile ilgili uygulama öncesi görüşlerin alınması	11.09.2017-15.09.2017
Seyahatname ve Taaşşuk-u Talat ve Fitnat ile ilgili uygulama öncesi görüşlerin alınması	18.09.2017-22.09.2017
Letaif-i Rivayat ve Han Duvarları ile ilgili uygulama öncesi görüşlerin alınması	25.09.2017-29.09.2017
Merdiven ve Yüksek Ökçeler ile ilgili uygulama öncesi görüşlerin alınması	02.10.2017-06.10.2017
Ufukların Kesişimi Teorisi'ne göre uygulama sürecinin gerçekleştirilmesi	09.10.2017-03.11.2017
Ara sınav dönemi için çalışmaya ara verilmesi	06.10.2017-17.11.2017
Divan-ı Hikmet ve Harname ile ilgili uygulama sonrası görüşlerin alınması	20.11.2017-24.11.2017
Seyahatname ve Taaşşuk-u Talat ve Fitnat ile uygulama sonrası görüşlerin alınması	27.11.2017-01.12.2017
Letaif-i Rivayat ve Han Duvarları ile uygulama sonrası görüşlerin alınması	04.12.2017-08.12.2017
Merdiven ve Yüksek Ökçeler ile ilgili uygulama sonrası görüşlerin alınması	11.12.2017-15.12.2017

Tablo 2'de görüldüğü üzere haftada bir gün, iki ders saati uygulama gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya başlamadan önce yarı yapılandırılmış görüşme formları katılımcılara sunulmuştur ve görüşleri alınmıştır. Her hafta iki metin katılımcılara sunularak formları doldurmaları istenmiş; uygulama dersi öncesi gerçekleştirilen bu çalışma dört hafta sürmüştür.

Katılımcılarla hiçbir etkileşime girilmeden gerçekleştirilen bu veri toplama sürecinden sonra ilk dört hafta boyunca Türk Edebiyatı'ndan seçilen bu metinler, metinlerin yazarlarının yaşamları ve metinlerin oluşturulduğu dönemlerle ilgili katılımcıların önbilgileri de yoklanarak tüm katılımcıların bir arada bulunduğu dersler yapılmıştır. Bu dersler sırasında katılımcıların metinlere dair yorumları alınmış, birbiriyle fikir alışverişi yapmaları ve metinlerin anlamı üzerine tartışmaları için uygun bir sınıf ortamı oluşturulmuştur. Bu uygulamalar sırasında katılımcılara, araştırmacı tarafından gerekli görülen yerlerde tartışmalarını ve fikirlerini rahatça ifade etmelerini sağlayacak sorular yönlendirilmiştir. Bu uygulama süreciyle Ufukların Kesişimi Teorisi'nde olduğu gibi katılımcıların önbilgileri belirlenmiş, gerekli görülen yerlerde dönütler verilmiştir. Ayrıca katılımcıların kendi aralarında tartışma ortamı yaratılarak her bir katılımcının ufkunun, bir başka katılımcının ufkuyla etkileşime girmesi sağlanmıştır.

Dört hafta süren bu uygulamalar sırasında araştırmacı, katılımcıların birbiriyle olan etkileşimlerini, metinlere dair yaptıkları yorumları, tartışmalarını gözlemlemiş ve hermeneutik yaklaşım açısından dikkat çekici yerleri gözlem formuna yansıtmıştır. Bu dört haftanın sonunda, katılımcılardan aynı metinleri ve metinlere dair hazırlanan aynı yarı yapılandırılmış görüşme formlarını doldurmaları istenmiştir. Bu aşamada dört hafta sürmüştür.

Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış gözlem ve görüşme formundan elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz tekniği seçilmesinin sebebi, uygulama sürecinin aşamalı olarak anlaşılır bir şekilde raporlaştırılmak istenmesidir. Betimsel analizin seçilmesinin bir diğer nedeni de fenomenolojinin doğasına uyulmak istenmesidir. Yani çalışmada analiz sürecinin ya da verilerin değil de katılımcıların ifadelerinin öne çıkarılmak istenmesidir. Bu amaçla da çalışmanın bulgular ve yorum bölümü veri toplama sürecine uygun olarak aşamalı bir şekilde sunulmuştur. Betimsel analiz gerçekleştirilirken araştırma soruları tema olarak alınmıştır. Araştırmanın güvenilirliği için araştırma süreci ve sonrasındaki analizlerde alan uzmanı 2 kişiden yardım alınmıştır (Glesne ve Peshkin, 1992). Bir alan uzmanından da verilerin temalara uygunluğuna, analiz sonuçlarına yönelik görüşlerine başvurulmuştur (Roberts ve Priest, 2006).

Bulgular ve Yorum

Bulgular ve yorum kısmı iki başlık altında ele alınmıştır. Birinci bölümde Ufukların Kesişimi Teorisi ile ilişkili uygulama süreci öncesinde toplanan verilere dayanmaktadır. İkinci bölüm ise uygulama süreci sonrasındaki verilerin yorumlanmasından oluşmaktadır. Ayrıca çalışmanın ikinci katılımcıların uygulama sonrası yorumları ile ilk yorumları karşılaştırılmış; birbirleriyle benzeşen ya da ayrılan yönleri gösterilmeye çalışılmıştır.

Ufukların Kesişimi Teorisiyle İlişkili Uygulama Süreci Öncesinde Katılımcıların Metni Nasıl Yorumladıklarına Dair Bulgular ve Yorum

Uygulamaya başlamadan önce katılımcılarla yapılan görüşmelerde, metinlere yönelik ön bilgileri sorulmuştur. Metinleri bildiklerini, doğru yorumlayacaklarını belirtmişlerdir. Hatta EÖ1 bu metinlerin çok tanıdık olmalarından dolayı araştırmaya başka metinlerin alınmasının daha doğru olacağını ifade etmiştir.

"Yaptığımız çalışmayı değerlendirmem gerekirse, seçilen metinler edebiyatımızın güzel örnekleri olmasına rağmen metinleri önceden bildiğimiz için cevapları bilerek yazdığımızı düşünüyorum. Bunun için karşılığa

ihimalimizin daha az olduğu metinler olsaydı daha iyi olurdu, diye düşünüyorum." (EÖ1, yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Ele aldığımız metinlerin hepsini biliyorum. Az çok ne anlattıklarını da biliyorum ama edebi metinleri sadece okumayı onu anlamak için yeterli görmüyorum." (EÖ2, yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Bu metinleri biliyorum ve doğru yorumlayacağımı düşünüyorum." (KÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Edebiyatımızın ilk örnekleri, o yüzden yorumlama ve anlama konusunda sorun yaşayacağımı düşünmüyorum." (KÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

Bu görüşmelerden sonra katılımcılara, metinlerle ilgili yarı yapılandırılmış görüşme formları sunulmuştur. Genel olarak metinlere dair yapılan ilk yorumlara bakıldığında, EÖ1'in diğer öğrencilere oranla metinlere dair daha somut verilerle açıklamalarda bulunduğu görülmüştür. Bu durum onun lise eğitimi sırasında, 9 kişilik sınıflarda, samimi bir sınıf ortamında, her konuyu ayrıntılı bir şekilde ele almalarından ve sözel ağırlıklı bir sınıfta eğitim gördüğünden, edebi konularda daha birikimli olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. KÖ1 ve EÖ2'nin yorumlarında genelde metne bağımlı kaldıkları, belli sınırlarda metni yorumladıkları ve kuralcı bir yapıya sahip oldukları görülmüştür. KÖ2 ise kendine olan güveninden dolayı, yorumlarında genelde farklı noktalardan yaklaşmaya çalışmıştır (Araştırmacı, yarı yapılandırılmış gözlem formu).

Taaşuk-ı Talat ve Fitnat adlı eserin dil, anlatım ve içerik açısından değerlendirilmesine yönelik soruda KÖ1 dışında tüm katılımcılar, metnin sade ve anlaşılır bir dille yazıldığını, bu yüzden de sürükleyici bir anlatımının olduğunu ifade etmişlerdir (Araştırmacı, yarı yapılandırılmış gözlem formu). KÖ1 ise bu durumu bir eksiklik olarak görüp şu açıklamayı yapmıştır:

"Eser sade bir dille yazılmıştır. Bunun böyle olması mükemmel bir eser olduğunu göstermez. Çünkü bilinmeyen kelimelerin istisnai şekilde ortaya çıkması eserin anlamının gaipliğine sebep olur. Bu durum da açık oluşunu, akıcılığını olumsuz bir şekilde etkiler. Okuyucunun sıkılmasına sebep olur."(KÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

Divan-ı Hikmet şiiriyle ilgili sorulan *"Yukarıdaki şiirde, tüm dörtlüklerin sonu 'O sebepten altmış üçte girdim yere.' dizesi ile bitmektedir. Tüm dörtlüklerin bu dizeyle bağlanmasının ve özellikle bu dizinin vurgulanmasının sebebi ne olabilir?"* sorusuna öğrencilerin vermiş olduğu cevaplara bakıldığında KÖ1 ve EÖ2'in şiirde geçen 65 yaş dizesinin, Peygamber'in ölüm yaşından dolayı, Ahmet Yesevi'nin kendini toprak altına hapsettiğinin farkındadır. EÖ1 ve KÖ2'nin ise şiirin ilahi bir amaçla yazıldığının, peygambere sunulduğunun bilincinde oldukları ama asıl sebebi bilmedikleri görülmektedir (Araştırmacı, yarı yapılandırılmış gözlem formu).

Katılımcıların Harname adlı metne yönelik sorulan *"Şiirin tamamında ele alınmış olan eşek kavramı ile anlatılmak istenen nedir?"* sorusuna yönelik cevapları, birbiriyle benzerlik göstermektedir. Tüm katılımcılar, sadece yüzeysel anlam üzerinden yorumlamalarda bulunmuşlardır. Eşek kavramı ile anlatılanın, şiirde vurgulanan "haksızlık" ile eşdeğer olduğunu ifade etmişlerdir. Öte yandan aşağıdaki örneklerde EÖ2'nin, metni yorumlarken farklı bir yazarla bağlantı kurarak yanlış bir yorumlamaya gittiği ve KÖ2'nin metne dair yorumunda kendi kişisel özelliklerinin, yaşamdan beklentilerinin izleri olduğu görülmektedir (Araştırmacı, yarı yapılandırılmış gözlem formu):

"Bana göre Şeyhi, bir haksızlık, gözlemediği birtakım adaletsizlikler sonucunda bu şiiri kalem almıştır ve böyle bir imge seçmiştir."(EÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Bileceksin ki hayatta emin adımlarla yürüyecek, küçük bir iş de yapıyor olsan bunu en iyi sen yapıyor olacaksın. Kısacası adam olacaksın baban gibi, eşek olmayacaksın." (KÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu)

Seyahatname adlı esere yönelik olarak *"Metinde verilen yemek isimleri neyi ifade etmektedir? Burada tasvir edilen olay ne olabilir?"* şeklinde bir soru sorulmuştur. KÖ1 ve KÖ2 metne yönelik soruyu Seyahatname'nin yazılma amacını göz önünde bulundurarak cevaplamışlardır. EÖ1 ve EÖ2 ise, daha çok yemeklere dair bilgiler vermişlerdir özellikle EÖ1 yemeklerin isimlerin nasıl ortaya çıktığına yönelik bilgiler sunmuştur.

"Höşmerim: Bir evli çift varmış. Evin erkeği askere gitmiş geri geldiğinde evin hanımı evdeki malzemelerle bir yiyecek yapmış. Eşine 'Hoş mu erim?' diye sorduğundan yiyeceğin ismi 'höşmerim' olarak kalmıştır." (EÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

KÖ1, KÖ2, EÖ1 ve EÖ2'nin "Merdiven" şiirine yönelik sorulan *"Şiirde verilen 'merdiven, güneş rengi yaprak, sararan sular, kızıl hava, kanayan güller, kanlı bülbüller, lisan-ı hafi' kavramları neyi sembolize etmektedir?"* sorusuna yönelik yorumlarına bakıldığında, tüm katılımcıların şiirdeki karamsar içeriği yakaladıkları görülmüştür ama asıl dikkati çeken nokta "merdiven" kelimesine yönelik yapılan yorumun tüm katılımcılarda neredeyse aynı kelimelerle ifade edilmiş olmasıdır (Araştırmacı, yarı yapılandırılmış gözlem formu).

"Merdiven oluş itibariyle basamaklardan oluşması yönüyle yaşama benzetebiliriz. Merdivenlerdeki basamakların bir sonu olduğu gibi hayatın da bir sonu vardır." (EÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Bu şiirde merdiven imgesiyle hayatın, insan hayatının geçirdiği evreler kastedilmiş ve bu evrelerin bir zamanı olduğu, zamanı geldiğinde bu evrelerin her birini, insanın sırasıyla geçireceği vurgulanmıştır." (EÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Şiirde geçen merdiven kelimesi (kavramı) insan hayatının basamaklarından bahsederek hayatı basamak basamak yani doğumdan ölüme her demini bir şekilde sembolleştirir." (KÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Burada merdiven kavramı en belirgin olanıdır ve hayatı temsil etmektedir. Yalnız bu merdivenin sonu hiç de hayra alamet değildir." (KÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

Letaif-i Rivayet metnine yönelik *"Metinde vurgulanan 'vak'a' neyi ifade etmektedir?"* sorusuna yönelik, EÖ1, vak'a kelimesinin, insanın olumlu durumlardan kendine pay biçtiğini, olumsuz durumlarda ise karşdakini suçlayıcı tavra girdiğini,

anlatmaya çalıştığını ifade etmiştir. EÖ2 ve KÖ1, bu kavramı, insanın başından geçmiş ve geçecek olan iyi-kötü tüm olaylar şeklinde yorumlamıştır. KÖ2 ise bu kavramı, toplumun beklentilerine hitap eden davranış şekli olarak tanımlamıştır (Araştırmacı, yarı yapılandırılmış gözlem formu).

Katılımcıların Yüksek Ökçeler adlı metne yönelik sorulan “*Hikâyenin anahtar kelimesi olan ‘yüksek ökçeli ayakkabılar’ size göre neyi simgelemektedir?*” sorusuna yönelik cevaplarına bakıldığında EÖ2, KÖ1 ve KÖ2 yüksek ökçeli ayakkabıların aslında gerçekleri görme konusunda olumsuz etkiye sahip olduğunu; fakat hayatın olumsuzluklarından uzaklaşmak için bir kalkan vazifesi gördüğünü ifade etmişlerdir (Araştırmacı, yarı yapılandırılmış gözlem formu) . EÖ1 ise Ömer Seyfettin’in görüşünü ve eserin oluşturulduğu döneme vakıf olduğundan şu yorumda bulunmuştur:

“Ökçe kelimesinin sözcük anlamı topuktur. Ancak hikâyenin anahtar kelimesi olan ‘yüksek ökçeli ayakkabılar’ söz öbeğinin metindeki bağlamı değerlendirilirse, Batı’yı simgelemektedir. Ömer Seyfettin, burada Batı ne zaman terkedilirse (yüksek ökçe) hırsızlıkların, uğursuzlukların, namussuzlukların farkına varılacağını anlatmak istemiştir.” (EÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

EÖ1, KÖ1 ve KÖ2, Han Duvarları metnine yönelik sorulan “*Şiirde baskın olan duyguyu ve şiirin içeriğini yorumlayınız?*” sorusuna, şiirin içeriğine yönelik hemen hemen aynı yorumlarda bulunmuşlar; şiirde baskın olan duyguyu ise “gurbet” olarak ifade etmişlerdir. EÖ2 ise diğer katılımcılardan farklı olarak “hanları” farklı bir şekle büründürerek şu açıklamayı yapmıştır:

“Bu şiirde Anadolu’da yaşayan çileli insanların çektiklerine dair duygular ağır basmaktadır. Buradaki ‘han’ simgesi bunu en iyi ifade eden unsurdur. Hanlar genellikle gelip geçenlerin konakladıkları, birçok insandan izler taşıyan birer uğrama noktalarıdır. Şair de bu yaşantıların peşine düşmüş ve kendi yolculuğu esnasında uğradığı hanlardaki yaşamlardan izleri şiirinde kaleme almıştır.” (EÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

Ufukların Kesişimi Teorisiyle İlişkili Uygulama Süreci Sonrasında Katılımcıların Metni Nasıl Yorumladıklarına Dair Bulgular ve Yorum

İlk yorumlar alındıktan sonra, Türk Edebiyatı’ndan seçilen bu metinler, metinlerin yazarlarının yaşamları ve metinlerin oluşturulduğu dönemlerle ilgili katılımcıların önbilgileri de yoklanarak tüm katılımcıların bir arada bulunduğu 4 haftalık dersler gerçekleştirilmiştir. Derslerin sonunda katılımcıların metinlere dair yorumları tekrar alınmıştır. Yapılan yorumlar sonunda şu verilere ulaşılmıştır.

Taaşuk-ı Talat ve Fitnat adlı eserin ilk yorumlamasında, katılımcıların hepsi eserin sade ve anlaşılır bir usluba sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Uygulama sonrası da aynı görüşe sahiplerdir; fakat bu sefer “*Neden sade ve açık bir dil kullanılmıştır?*” sorusunun da cevabını vermişlerdir. Yazara ve eserin oluşturulduğu dönem özelliklerini dikkate alarak metni yeniden değerlendiren KÖ1, ilk yorumlamasında sade dilin sıkıcılığa sebep olacağını söylemesine rağmen ikinci yorumlamada bu durumun tam aksini ifade etmiştir.

“İlk yerli romanımız olduğu için dili anlaşılır, günümüz için bile sade sayılabilecek bir dille yazılmıştır. Şemsettin Sami bu romanı genç yaşta yazdığı için üslubunun oturmaması normal bir durumdur. Anlatımı son derece sürükleyicidir. Gereksiz doğa ve mekân tasvirleri yoktur.” (EÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Uzun betimlemeler olmadan daha çok uzun hikâye özelliğinde yazılmıştır. Bu da romanın hızlı bir şekilde okunmasına ve kolay anlaşılmasına olanak sağlamaktadır. Kolay anlaşılıyor oluşunun diğer bir sebebi de toplum için sanat anlayışından hareketle açık, anlaşılır ve sade bir dille metnin oluşturulmuş olmasından kaynaklanmaktadır.” (EÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Sade bir dil kullanılarak oluşturulması gerçekten dikkate şayandır. Çünkü oluşturulan ilk yerli romanımızdır. İlk olarak oluşturulmasına rağmen bu şekilde oluşu, edebi yönü açısından oldukça mühimdir.” (KÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Büyük bir oranda Osmanlı yanlısı olan Şemsettin Sami, Türkçe için birtakım çalışmalarda bulunmuş bir dil araştırmacısıdır. Sözlüğü ile dilimize gerçekten büyük hizmetler vermiştir. Bu eserinde de dilinin oldukça anlaşılır, sade olduğunu görüyoruz.” (KÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

İlk yorumlamada Divan-ı Hikmet’te “*o sebepten altmış üçte girdim yere*” dizesinin anlamına yönelik KÖ2 ve EÖ1 bunun ilahi bir amaçla yazıldığına bilincindeydi ama “*altmış üç*” yaştan kastedilenin ne olduğunu bilmedikleri görülmüştü. İkinci yorumlamada tüm katılımcılar bu sayının Peygamber’in ölüm yaşıyla aynı olduğunu öğrenmiş, bu yüzden Ahmet Yesevi’nin kendini altmış üç yaşına geldiğinde toprağın altına bir yer yaptırarak 10 yıl boyunca, son nefesini verene kadar orada yaşadığını uygulamalar sonunda öğrenmişlerdir (Araştırmacı, yarı yapılandırılmış gözlem formu). Hikâyenin aslını öğrenen ve Ahmet Yesevi’nin yaşamına dair bilgiler edinen katılımcılar, özellikle EÖ2, KÖ1 ve KÖ2 şiirde Ahmet Yesevi’nin vermek istediği iletiji çoklu bir bakış açısıyla değerlendirmişlerdir.

“Bana göre özellikle bu dizeyi vurgulamasının sebebinin kendi davranışlarını daha iyi anlamamızı sağlamak istemesidir, diyebiliriz. Kendini bize anlatmak, dinimizin inceliklerinin farkına vardırarak amacını gütmüş olabilir.” (EÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Kısacası vefası, sevgisi, sevgiden de öte aşkı neticesinde oluşturmuş olduğu bu manalı, duygu yüklü, hasret kokan şiirinin her bir dörtlüğünü “o sebeple altmış üçte girdim yere” dizesiyle bitirmiştir.” (KÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Müritlerine bir mesaj olabilir miydi bu? Ne yaparsanız yapın yetmiyor. Bu yol uçsuz bucaksızdır, her şeyinizi feda ederseniz belki hakikate ulaşırsınıza mı götürmek istiyor bunu? Neden olmasın. Yarın ölecekmiş gibi ahirete çalış sen de. Bedenini ve ruhunu aynı tutma ki amaca ulaşasın.” (KÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

Harname, bir hekim olan Şeyhi’ye dönemin padişahı tarafından hediye olarak bir köyün verilmesi ve Şeyhi’nin bu köyün eski sahipleri tarafından dövülmesi üzerine yazılmış bir mesnevidir. Şeyhi burada “eşek” kavramı ile hem kendisini hem de

haksızlığa uğrayanları simgelemiştir. Uygulamaların sonunda eserin oluşturulması sürecini öğrenen katılımcılardan EÖ1, EÖ2 ve KÖ1 hemen hemen aynı sonucu ulaşımlardır. Fakat ilk yorumlarından farklı olarak eserin oluşturulma sebebini bildikleri için neden eşek kavramı kullanıldığına, eşeğin özellikleriyle metnin içeriğini bağdaştırarak yorum yapmışlardır. Önceki yorumlarında ise sadece eşek kavramına “haksızlık” demekle yetinmişlerdi (Araştırmacı, yarı yapılandırılmış gözlem formu). KÖ2 ise diğer katılımcılar gibi eşek kavramıyla ilgili aynı düşünceleri yazmıştır fakat kendi kişisel özelliklerini de ekleyerek farklı bir yorumlamaya gitmiştir.

“Böyledir işte birçok şey, böyledir hayat! Adeta sınıflandırılmıştır insanlar, yırtılmıştır bazılarının ar perdeleri. Pis bir gülüşün ardında çevirirler bin bir dolap, geçinirler mazlumların sırtlarından, bir de utanmadan ahkâm keserler beş para etmez yürekleriyle. Neydi bu kibrin sebebi, neydi bunca gözyaşına sebep? Hepimizin iki eli, iki gözü, iki kulağı yok muydu?” (KÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

Seyahatname adlı esere yönelik olarak, tüm katılımcılar uygulama sonrası Evliya Çelebi'nin Seyahatname'yi oluştururkenki amacını göz önünde bulundurarak net bir şekilde metni yorumlamışlardır. İlk yorumlamada ön bilgilere dayalı olarak belli belirsiz yapılmaya çalışılan yorumlar, ikinci uygulamada adeta metnin şerhi şeklinde detaylı bilgilerle ve ara düşüncelerle tüm öğrenciler tarafından desteklenmiştir. KÖ2, diğer öğrencilerden farklı olarak, devrin edebi özelliklerini göz önünde bulundurarak Seyahatname'yi değerlendirmiştir.

“Metinde verilen yemek isimleri Evliya Çelebi'nin gitmiş olduğu yer hakkında bilgi vermektedir. Nasıl kıyafet stilleri, konuşma tarzlarından insanların yaşadıkları yer hakkında bilgi edinebiliyorsak yemek isimlerinden de bilgi edinebiliriz. Süt, kaymak, yoğurt, tere yağ, teleme peyniri, ayran gibi besinlerden sütçülük ile uğraştıklarını, kuzu çevirme ile ise küçükbaş hayvancılıkla geçindiklerini anlayabiliriz.” (EÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Anlatılan yemeklerde bu bölgenin Kaz Dağları civarında bir bölge olabileceğini anlıyoruz. Bazlama, teleme peyniri, yayık, bunlar yörük kültürüne ait yiyeceklerdir. Burada göçebe yörüklerin kültüründen izler bulunduğunu görmekteyiz. Anadolu'da teleme peyniri beyazlığı yönüyle beyaz tenli kızları tarif etmek için kullanılan bir deyimdir. Tüm bu yemek isimleri görüldüğü gibi kültürümüzün zenginliğini yansıtmaktadır.” (EÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Metinde verilen süt, kaymak, yoğurt, gözlemez, hoşmerim gibi yemek isimleri Akdeniz veya Ege Bölgesi'nde göçebe bir hayat süren yörüklerin yöresel yemek isimlerini ifade ediyor olabiliyor. Şölen, özel gün veya önemli bir misafirin gelmesine çikar hazırlanır. Özenli, titiz ve büyük bir istekle misafirperverliğin önemli olduğu husus ortaya çıkar böylece. Yemek isimleri, saygı, yardımlaşma, misafirperverlik kavramlarını çağrıştırmaktadır.” (KÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Metni ilk okuduğumda düşündüğüm ilk şey:” Ne kadar basit bir olay, ne kadar basit bir anlatım!” oldu. Zaten eserin özelliklerine baktığımızda Divan Edebiyatı'nın etkili olduğu dönemde yazılmış olmasına rağmen büyük oranda sade bir dil kullanıldığını görüyoruz.” (KÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

KÖ1, KÖ2, EÖ1 ve EÖ2'nin “Merdiven” şiirine yönelik ilk yorumlarında belirgin bir farklılık gözlenmemiştir ama “merdiven” kelimesi konusunda fikir birliği mevcuttu. İkinci yorumlarda katılımcıların metne yönelik yorumları, şairin yaşamı ve edebi kişiliğiyle özdeşleştirilerek verilmiştir.

“Kanayan güller ve kanlı bülbüller: Bu kavramı beraber açarsak daha mantıklı olur. Çünkü Divan Edebiyatı mazmunu olan “bülbül” ve “gül” kullanılmıştır. Sembolist bir şair olan Ahmet Haşim başını Eski Edebiyat' tan koparmadığını anlamış oluyoruz. Bilindiği üzere bülbül-gül mazmunu aşk mazmunudur. Burada hayatı, ölümü herkese değil de sevgiliye çağrı olarak ifade etmiş olduğunu görüyoruz.” (EÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Sembolizm akımına bağlı olarak Facr-i Ati topluluğu döneminde kaleme alınan bu şiir bizlere insan ömrünün belli evrelerden geçtiğini ve yavaş yavaş da bu evreleri yaşadığımızı anlatmaktadır.” (EÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Şair zaten şiirlerinde kullanmış olduğu imgelerle tanınmaktadır. Bu yüzden şiirin imgesi daha doğrusu imgeleri bu şiirde oldukça çoktur. Zaten şiirin başlığı olan ‘merdiven’ kelimesi başlı başına bir imgedir.” (KÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Küçükken annesini kaybetmesi, onu adeta bir melankoli şairi yapmıştır. Akşam Dicle kıyılarında annesiyle yaptığı gezintiler, belki de onun ‘akşam’ temasını neden bu denli içselleştirdiğini açıklamaktadır.” (KÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

Letaif-i Rivayet metnine yönelik yapılan ikinci yorumlarda, EÖ1 ve KÖ2'nin ilk yorumlarıyla ikinci yorumları arasında bir fark olmadığı görülmüştür. EÖ2 ve KÖ1, vak'anın insanların başlarından geçmiş ya da geçme ihtimali olan olaylar olarak yorumladıkları gibi, başka insanların hayatlarından dolaylı olarak ders alma olarak da yorumlamışlardır.

“Bu metinde, ‘vak’a kelimesi ile birçok insanın bir kişi üzerinde şahit olduğu bir olayın etkisiyle kendilerine ders çıkararak, kendilerini o davranışlardan uzak tutmaya çalıştıkları, yani vak’aların insanlar üzerinde tesirli olduğu vurgulanmak istenmiştir.” (EÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

“Bazen kişi, başkalarının yaşadığı olaylardan da etkilenir. Öyle ki sanki kendi başından geçmiş gibi tesir altında kalır. Bundan da gurur duyar insan. Bu şekilde bazı şeyleri idrak eder. Bunun da kişiye pek çok katkısı olur.” (KÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

Katılımcıların Yüksek Ökçeler adlı metne yönelik, EÖ1 ve EÖ2'nin ilk yorumlarıyla ikinci yorumları arasında bir farklılık görülmektedir (Araştırmacı, yarı yapılandırılmış gözlem formu). KÖ1 ve KÖ2 ise eserin oluşturulduğu dönem ve yazarın dünyaya bakış açısını göz önünde bulundurarak ilk yorumlarından çok farklı bir açıklama yapmışlardır.

"Yüksek ökçeler, pembe gözlükler altında yatan sessizliğe aldanmamalı ve tesir altında kalma gafletinden kurtulmalıyız. Şayet bu böyle olmazsa benliğimiz Batı tesiri altında uzun müddet devam edecektir." (KÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Daha iyi bir hayatın, daha temiz yaşantıların olduğu düşünülen Batı'nın ne denli yalan dolana, kirli oyunlara sahne olduğunu temsil etmektedir bu yüksek ökçeler." Gerçeğin perdesi dalaverelerin koruyucusudur." (KÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

EÖ1, KÖ1 ve KÖ2, Han Duvarları metnine yönelik yapılan ilk yorumlarla ikinci yorumlar "gurbet" duygusunu dile getirme dışında tamamen farklılık göstermektedir. Katılımcılar, eserin oluşturduğu edebi dönemi, yazarın hayatını, edebi görüşünü, eserin yazar üzerindeki etkisini, eseri kendi dönemindeki eserlerden ayıran özelliklerini dikkate alarak açıklamalarda bulunmuşlardır.

"Şiirin içeriğini yorumlamamız gerekirse Faruk Nafiz'in Halk Edebiyatı'ndan bağlarını koparmadığını görüyoruz. Bunun kanıtı ise şiirin içinde bir halk ozanı Maraşlı Şeyhoğlu'nu yer almasıdır." (EÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Anadolu insanının yaşamı hakkında hissetmiş olduğu duyguları şiire yansıtmış, fildişi bir kuleden bakarak değil bizzat Anadolu'da birçok zorluğa katlanarak, gözlemleyerek şiirini meydana getirmiştir." (EÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Şair, şiirde gözlemlediği olayları, yerleri realist bir tasvir ile anlatıyor. Lakin bu tamamen objektif bir bakışla değil de kendi düşüncelerini de dâhil ederek yapılmıştır. Anadolu coğrafyasından, insanından bahsederek onları ön planda tutmuştur. Hayatında ilk defa gurbete çıkmaktadır bu şair. Bu yüzden içinden geçenleri aksettirmiştir. Yalnızlık duygusuyla da karşı karşıya kalınca "gurbet" kavramı ortaya çıkar." (KÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Anlatımında realizmin izleri vardır çünkü o gördüklerini değiştirmemiştir sadece kendi yorumunu katmıştır. Gerçeği reddetmektense ona bir nebze lirizm havası katmıştır." (KÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

Çalışmanın sonunda, yapılan görüşmede katılımcılara "Metni ilk yorumladığınız durumunuzla, uygulama sonrası durumunuz arasında bir fark var mı?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşleri şu şekilde olmuştur:

"Tabii var, ikinci kez metinleri yorumlamak için topladığımızda o konular hakkında bildiğim kadar yeni şeyler öğrendim." (EÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"İlk metinleri elimize aldığımızda sadece kendi bildiklerimizden hareketle metinleri yorumladık. Daha sonra metinler, yazarlar, şairler hakkında bilgi edindikten sonra metinleri tekrar yorumladık. Yani bildiklerimizin üzerine yeni bilgiler ekleyerek metinleri tekrar ele aldık. Bu da bizim ikinci seferde metinler üzerinde biraz farklı ama doğru yorumlar yapmamızı sağladı. Aslında bu durum, bizim içimizdeki yorum farklarını da görmemizi sağladı." (EÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Elbette herhangi bir önbilgim olmaksızın değerlendirip yorumlarken çok fazla bir şey yazmadım. Nitelik açısından da iyi yazılar olmadığı kanısındayım; fakat metinler ve şahsiyetler hakkındaki bilgileri öğrendikten sonra onları sentezleyip kendimden emin bir şekilde yazdım. Bu yüzden ikinci yorumlar daha verimli oldu." (KÖ1,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

"Bu çalışmaya katılmadan önce kendime, okuduğunu anlama ve yorumlama konusunda çok güveniyordum. Çalışma sürecinde gördüm ki bazı metinleri, bazı iletileri anlamak ve yorumlamak için belirli bir bilgi arka plan bilgisine sahip olmak gerekiyor. Yoksa ne kadar çaba göstersem göstereyim bu, bazı şeylerin eksik kalmasının önüne geçemiyor." (KÖ2,yarı yapılandırılmış görüşme formu).

Yukarıdaki görüşlerden de anlaşılacağı üzere katılımcılar metni anlama ve yorumlama sürecinde ön bilgilerinin tek başına yeterli olmadığını vurgulamışlardır. Ayrıca metni anlamak için gerekli olan tarihsel süreç ve grup tartışmalarının da önemine dikkat çekmişlerdir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

İlgili metinlere yönelik öğrenciler, isimlerini duydukları bu metinleri tamamen doğru bir şekilde anlayacaklarını düşünerek, büyük bir özgüvenle ilk yorumlarını gerçekleştirmişlerdir. Katılımcıların çoğuna göre, metni görmek, adını bilmek onu tamamen anlamak için yeterlidir. Koskinen ve Lindström (2013) çalışmalarında, metne dair ön bilgilerin anlamlandırma süreci açısından önemli olduğunu fakat yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Çünkü bu ön bilgiler okuru anlamlandırmada yanlış bir yöne sürükleyecek risk ihtimalini üzerinde taşımaktadır. Bu açıdan bakıldığında Türk Edebiyatı metinleri üzerine yapılan bu çalışma ile Koskinen ve Lindström (2013)'ün çalışmaları birbirini desteklemektedir. Çünkü katılımcılar, metinlere dair kimi zaman yanlışlara düşmüşlerdir. Kendileriyle yapılan son görüşmelerde de, ilk yorumlarının yetersiz olduğunu, metni anlamlandırmada yeterli olmadıklarını belirtmişlerdir.

İlgili metinlere dair yapılan ilk yorumlara bakıldığında, yorumların ezbere dayalı bilgilerden oluştuğu, dayanağın tam bir sebep-sonuç ilişkisi içinde verilmediği görülmüştür. Ezbere dayalı bilgilerle edebiyat eğitimini aldıkları düşünülen öğrencilerin, bu aşırı bilgi yüklemesinden dolayı bilgi karmaşası yaşadıkları hatta yanlış yorumlamalara gittikleri görülmüştür. Bunun sebebinin ise eseri, yazarı, dönemi bütün olarak ele almayan, okurun kafasında somutlaşmayan bilgi yığınlarından olduğu düşünülmektedir. Derin anlam içeren metinlerin doğru yorumlanmasının ancak yazarın kişiliğinin,

kullandığı dilin, yazıldığı dönemle olan ilişkilerin net bir şekilde bilinmesiyle gerçekleşebileceğini söyleyen Toprak (2003)'in çalışması, bu araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Öğrencilerin yaşadıkları yerler, eğitim şartları, yaşları, cinsiyetleri değişse de, "merdiven" kavramında olduğu gibi metinlerde kullanılan bazı anahtar kavramların genel bir metafor niteliği taşıdığı bu yüzden de o kavrama dair yorumların değişmediği görülmüştür. Metinlerde yer alan anahtar kavramlara dair sorulan sorularda, katılımcıların yorumlarının cümle ve kelime analizi ile sınırlı kaldığı görülmüştür. Çünkü öğrenciler sadece bireysel ve toplumsal tecrübelerinden oluşan ön bilgileri ile metni anlamaya çalışmaktadır. Bu durum çoğu zaman katılımcıları farklı anlamalara sürüklemiştir. Bunun sebebinin yazarın yaşamının, eserin oluşturulduğu dönemin ve oluşturulma sürecinin bilinmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Dilthey (2004) de bu konuda, bir eserin onu oluşturan kişinin duygu dünyasını ve kendi döneminde oluşturulan eserlerin özelliklerini yansıttığını ifade etmiştir. Bu yüzden bir eserin yazarının ruh hali, oluşturulduğu dönem ve o dönemin edebiyat görüşlerine yansımaları, metnin anlamı için aydınlatıcı özellik taşımaktadır.

Eserlerin sadece yazarının bakış açısı ve oluşturulduğu dönemin şartları anlamlandırma için yeterli olmayabilir. Bazı eserlerin, çağdaşı olan eserlerden ayıran özelliklerinin de detaylı bir şekilde verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Öğrencilerin bazı metinleri, çağdaşı olan eserlerden farklı yanlarını ilk yorumlamalarda görmemiş ve normal bir edebi eser olarak değerlendirmişlerdir. Bu farklılıkları öğrendikten sonra metne dair yorumlarının değiştiği görülmüştür.

Uygulamalar sırasında, katılımcıların kendi aralarında tartışmaları, fikir alışverişinde bulunmaları metni anlamlandırma sürecinde olumlu bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bu tartışmalar sayesinde, metne, yazara ve döneme dair bilinen özelliklerin yanı sıra katılımcılar, kendi fikirleri de anlamlandırmaya önemli katkıda bulunmuştur. Zaten anlamlandırma sürecinin, sadece metni olduğu gibi aktarmak olmadığı, yorumcunun fikirleriyle yeniden harmanlanıp verilmesinin, anlama sürecini tam bir şekilde gerçekleştireceği düşünülmektedir. Bu görüşü, Gadamer (2004) anlamada önemli olanın, metinde anlatılan konu ve okurun görüşünün etkileşimi olduğu fikri desteklemektedir.

Araştırmada eser ve oluşturulduğu dönem özelliklerinin, eserin oluşturulma sürecinin, yazar ve edebi görüşünün, yazarın yaşadığı dönemin, yorumcunun geçmiş tecrübelerinin, yetiştiği çevrenin, eğitim hayatının ve metne dair ön bilgilerinin anlamlandırma sürecinde önem taşıyan ve birbirini tamamlayan birer bileşen olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tatar (2004) metnin anlamlandırmasında en temel unsurun metnin konusu olduğunu ve diğer tüm unsurların sadece arka planı oluşturduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda, bu çalışmanın sonuçlarıyla Tatar (2004)'in çalışması farklılık göstermektedir.

Araştırmanın bulgu ve sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

- Metni anlama sürecinde öğrencilerin önbilgileri önemlidir. Bu önbilgiler belirlenmeli ve eksik kalan noktalar bu önbilgilerin üzerine inşa edilmelidir.
- Metni anlama sürecinde eleştirel bakış açısı kazandırılmalıdır. Bu eleştirel bakış açısının uygulanabilmesi için de metin ve yazarın kişiliği, kullandığı dil, yazıldığı dönem ilişkisi konusunda farkındalık kazandırılmalıdır.
- Metni anlama sürecinde anahtar kavramlar ve küçük birimlere önem verilmelidir. Bu birimlerin metnin oluşturulma amacı doğrultusunda anlaşılması gerektiği üzerinde durulmalıdır. Metnin küçük birimlerinin doğru anlaşılması, metnin tamamının yanlış anlaşılmasına yol açabilir.

Metni anlamlandırma sürecinde metnin anlaşılmasında ya da metne dair daha zengin bir anlam dünyasına ulaşılmasında başka okurların anlamlandırma süreçleri de önemi göz önünde bulundurulmalıdır. Okur, başka okurlarla etkileşim haline girerse metne dair daha net ve zengin bir anlama ulaşabilir.

Kaynakça

- Akalın, Ş.H. (2011). Seyahatname'den Evliya Çelebi'ye. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 711, 212-233.
- Ataman, K. (2003). *Al-Biruni's Understanding of Other Religions as Analyzed Through Gadamer's "Fusion of Horizons"*. ProQuest Dissertations and Theses database. (305348859)
- Bezirci, A. (1967). *Ahmet Haşim*. İstanbul: Kitapçılık Limited Ortaklığı Yayınları.
- Brodie, L. (2001). *The Hermeneutic Approach to Museum Education Program Development*. ProQuest Dissertations and Theses database. (304765634)
- Connell, J. M. (2008). The Emergence of Pragmatic Philosophy's Influence on Literary Theory: Making Meaning with Texts from a Transactional Perspective. *Educational Theory*, 58(1), 103-122. doi:10.1111/j.1741-5446.2007.00278.x
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Çamlıbel, F. N. (2003). *Han Duvarları-Toplu Şiirler* (18. bsk). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Danto, D. (2004). *From Philosophy to Practice: A Hermeneutic Analysis of Existential-Phenomenological Psychotherapy*. ProQuest Dissertations and Theses database. (305180338)
- Dilthey, W. (1999). *Hermeneutiğin Doğuşu* (Çev. Doğan Özlem). Hermeneutik ve Tin Bilimleri. İstanbul, Paradigma Yayınları.
- Dilthey, W. (2004). Hermeneutiğin Doğuşu. Medeni Beyaztaş (Derleme Ve Tercüme), *Hakikat Nedir? Felsefi Fragmanlar içinde* (ss. 79-86). İstanbul: Efkâr Yayınları.
- Dursun, Y. (2004). Gadamer'in Hakikat Anlayışının İki Kaynağı ve Hermeneutik'in Görevi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 21 (1), 219-230.
- Ebû Zeyd, N. H. (2014). Hermeneutik ve Metin Yorumu (çeviren. Muhammed Coşkun). *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 46, 237-266. doi: 10.15371/MUIFD.2014465977
- Efendi, A.M. (2001). *"Firkat", Letâif-i Rivayat* (haz. Fazıl Gökçek ve Sabahattin Çağın). İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Erdemli, A. (2012). Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher-Felsefe Tarihçisi Gözüyle Bir Tanıtım. *İstanbul Üniversitesi Felsefe Arkivi Dergisi*, (28).

- Gadamer, H. G. (1995). *Hermeneutik* (Çev. Doğan Özlem). Hermeneutik (Yorumbilgisi) Üzerine Dersler. Ankara, Ark Yayınları.
- Gadamer, H. G. (2004). Bir Pratik Felsefe Olarak Hermenötik. Medeni Beyaztaş (Derleme ve Tercüme), *Hakikat Nedir? Felsefi fragmanlar içinde* (ss. 87-110). İstanbul: Efkâr Yayınları.
- Gadamer, H. G. (2008). *Hakikat ve Yöntem* (Birinci cilt, Hüsamettin Arslan, Çev. (İng.) ve İsmail Yavuzcan, Çev. (Alm.)). İstanbul: Paradigma.
- Gallagher, S. (2004). Hermeneutics and the cognitive sciences. *Journal of Consciousness Studies*, 11, 162-174.
- Glesne, C. (2013). *Nitel Araştırmaya Giriş* (Çev. Ali Ersoy Ve Pelin Yalçinoğlu). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Glesne, C. ve Peshkin, A. (1992). *Becoming Qualitative Researchers an Introduction*. London: Longman Group Ltd.
- Güler, A., Halıcıoğlu, M.B., & Taşğın, S. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Heidegger, M. (2002). *Anlama ve Yorum*. (Çev. Hüsamettin Arslan). İnsan Bilimlerine Prolegomena. İstanbul, Paradigma Yayınları.
- Holloway, L. M. (2004). *Cultivating Literary İmagination, Developing Empathetic Understanding toward Others: Using Louise Rosenblatt's Reader Response Theory to Teach Literature to Eighth Graders In Southeast Georgia*. ProQuest Dissertations and Theses database. (305051720)
- Höchsmann, H. (2007). Foreseeing a Fusion Of Horizons—Gadamer, Quine, And Chung-Ying Cheng. *Journal Of Chinese Philosophy*, 34(1), 127-149. doi:10.1111/j.1540-6253.2007.00404.x
- Jauss, H. R. (1982) *Literary History as a Challenge to Literary Theory*. (Çev. Timothy Bahti). Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Katalayı, G. B., & Sivasubramaniam, S. (2013). Careful Reading versus Expeditious Reading: İnvestigating The Construct Validity of a Multiple-Choice Reading Test. *Theory And Practice In Language Studies*, 3(6), 877-884.
- Koskinen, C. L., & Lindström, U. A. (2013). Hermeneutic Reading of Classic Texts. *Scandinavian Journal Of Caring Sciences*, 27(3), 757-764. doi:10.1111/j.1471-6712.2012.01080.x
- Krahn, R. D. T. (2009). *Gadamer's Fusion of Horizons and İntercultural Interpretation*. ProQuest Dissertations and Theses database. (304889681)
- Latchem, J., & Greenhalgh, J. (2014). The Role of Reading on The Health and Well-Being of People with Neurological Conditions: A Systematic Review. *Aging & Mental Health*, 18(6), 731-744. doi:10.1080/13607863.2013.875125
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative Research: A Guide To Design And Implementation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mullinax, A. B. (1998). *Musicological Hermeneutics and the Musical Humanism of Christoph Bernhard*. ProQuest Dissertations and Theses database. (304430576)
- Nguyen, C. F. (2013). *Electronic Portfolios As Living Portals: A Narrative İnquiry İnto College Student Learning, İdentity, And Assessment*. ProQuest Dissertations and Theses database. (1347666061)
- Olsen, G. W. (2014). Toward A Postmodern Christian Historical Hermeneutic. *Logos (United States)*, 17(2), 77-99. doi:10.1353/log.2014.0012
- Palmer, E. R. (2002). *Hermenötik* (2. Bsk., İbrahim Görener, Çev.). İstanbul: Anka Yayınları.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri* (çev. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir). Ankara: Pegem Akademi.
- Ricoeur, P. (1981). *Hermeneutics and the human Ormiston and A Schrift*, 147-58. New York: Albany sciences. In J.B Thompson (Ed), Cambridge, UK: State University of New York Press. Cambridge University, pp: 112-128.
- Ricour, P. (2009). *Yorumların Çatışması* (Birinci cilt, Hüsamettin Arslan, Çev.). İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Roberts, P. ve Priest, H. (2006). Reliability and Validity in Research. *Nursing Standard*, 20, 41-45.
- Rosenblatt, L. M. (1985). Viewpoints: Transaction Versus İnteraction- A Terminological Rescue Operation. *Research in the Teaching of English*, 19(1), 96-107.
- Rosenblatt, L. M. (1988). *Writing and Reading: The Transactional Theory* (Technical Report No. 416). Cambridge: University of Illinois.
- Sami, Ş. (1992). *Taaşuk-ı Talat ve Fitnat*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Schwartz, R. M. (2005). Decisions, decisions: Responding to Primary Students during Guided Reading. *Reading Teacher*, 58(5), 436-443. doi:10.1598/RT.58.5.3
- Seyfettin, Ö. (2001). *Yüksek Ökçeler* (6.bsk). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Solway, D. (2010). Desperately seeking Everett: some thoughts on hermeneutic reading. *Academic Questions*, 23 (2), 196-211. doi:10.1007/s12129-010-9164-0
- Speidel, D. H. (1996). A Hermeneutic Reading of the Seismic Record: İmprobable Probabilities? *Engineering Geology*, 43(1), 1-3. doi:10.1016/0013-7952(96)00087-7
- Tatar, B. (2004). *Hermenötik*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Teig, M. A. (1992). *Liturgy as Fusion of Horizons: A Hermeneutical Approach Based on Hans-Georg Gadamer's Theory of Application*. ProQuest Dissertations and Theses database. (303960615)
- Timurtaş, F.K. (1981). *Şeyhî'nin Harnâme'si* (2.bsk). İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Tompkins, G. E. (2009). *Language Arts 7th Edition Patterns of Practise*. New Jersey: Pearson Education Inc.
- Toprak, M. (2003). *Hermeneutik (Yorum Bilgisi) ve Edebiyat*. İstanbul: Bulut Yayınları.
- Vessey, D. D. (2009). Gadamer and the Fusion of Horizons. *International Journal Of Philosophical Studies*, 17(4), 525-536. doi:10.1080/09672550903164459
- Wood, K. (2006). *Conversations: Hermeneutic İnquiry Unearthing Pedagogic Relations*. ProQuest Dissertations and Theses database. (304926299)
- Wright, K. K. (2000). The Fusion of Horizons: Hans-Georg Gadamer and Wang Fu-Chih. *Continental Philosophy Review*, 33(3), 345-358.
- Yesevi, A. (1983). *Divan-ı Hikmet'ten Seçmeler* (haz: Kemal Eraslan). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. bsk.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Summary

It is a known fact that the individual has come to the world to observe, interpret and try to understand nature and its surroundings. This process of interpretation and interpretation has an important place in the life of the individual. Thus, the process of making meaning has entered into the field of scientific investigation and has provided the emergence of the hermeneutic methodology. It is known that Hermeneutic is also associated with mother tongue education. Because dialogues are important factors in the process of comprehension. Gadamer (2008) proposed the Theory of Fusion of Horizons about the process of understanding and interpreting from these dialogues. "Horizons" (horizons) reflect the point of view of the individual. It can be said that the interaction with others is to cross your traditions with their traditions. Explanations about hermeneutic show that it is not a new concept, it corresponds to different meanings in the historical

process, it is an interpretation trying to understand the meaning, it is a method which is being used in reading education in the future. In this regard, it is determined that there is a deficiency in the literature. It is thought that this study, which will be done about hermeneutic reading, will bring a different point of view to literature and will make a shortage.

The aim of research is to make use of hermeneutic in the development of reading skills. However, the reader and the text relation in the reading education have been tried to be analyzed in the context of the Fusion of Horizons. The research was designed with phenomenology from qualitative research designs. The content of the work was related to the interpretation, so the phenomenology was done with the "hermeneutic" type. A total of 5 students were selected to study in the first semester of the Turkish Language Education Department of the Faculty of Education of a state university by criterion sampling technique; but because one of the girl students was uncomfortable and could not continue to work, the study was conducted with 4 students. Three of the participants were born in Germany and continued to study there until they graduated from university. Another student was born in Turkey and have received primary education in Turkey; but later moved to Canada with his family. All participants came to Turkey for university education. Semi-structured interview form and semi-structured observation form were used as data collection tool. Two lesson hours per week were administered. The data obtained from semi-structured observation and interview forms were analyzed by descriptive analysis technique. The reason for the choice of the descriptive analysis technique is to report the implementation process in a gradual and understandable way. Another reason for the selection of descriptive analysis is the desire to adhere to the nature of phenomenology. That is to say, the emphasis should be placed on the expressions of the participants, not the analysis process or the data.

Looking at the first interpretations of texts in general, it is seen that EÖ1 has a more concrete explanation of texts than the other students. This is thought to be due to her being in high school during her high school education in a classroom of 9, in an intimate classroom environment, with every detail being handled in detail, and being more lenient in literary situations because she studied in a verbal class. In the interpretations of KÖ1 and EÖ2, it is seen that they are generally dependent on the text, interpreted text at certain boundaries and have a normative structure. The KÖ2 tried to approach different points in his interpretations because of his confidence.

Looking at the post-implementation interviews, participants emphasized that the previous knowledge of text understanding and interpretation alone were not sufficient. They also pointed to the importance of the historical process and group discussions needed to understand the text. Participants were sometimes mistaken for texts. In their last interviews with them, they also stated that their initial interpretation was inadequate and that the text was not sufficient in terms of meaning. In the questions asked about the key concepts in the texts, it was seen that the comments of the participants were limited to sentence and word analysis. Because the students are trying to understand the text with the previous knowledge of consisting only of individual and social experiences. During the exercises, it was seen that the discussions of participants among themselves had a positive influence on the process of textual interpretation. Thanks to these discussions, participants, as well as the known characteristics of the text, the author and the turnover, have made a significant contribution to making sense of their own ideas.
